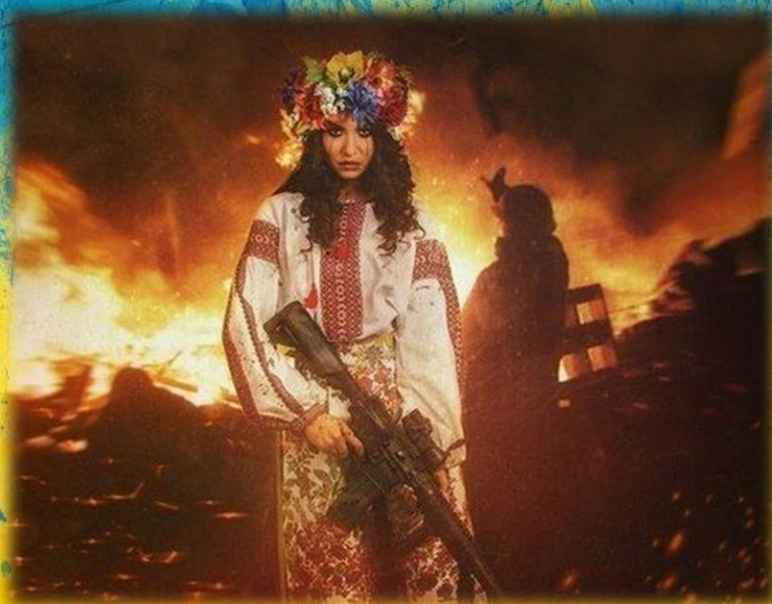

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ

АРГУМЕНТИ СУЧАСНОЇ
ФІЛОЛОГІЇ.
ОБРАЗ ЖІНКИ : «ЖІНОЧЕ»,
«ФЕМІНІСТСЬКЕ», «ФЕМІННЕ»

Матеріали
другої Міжнародної
наукової конференції
(7-8 квітня 2022 року)

Харків – 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ

Український мовно-літературний факультет імені Г. Ф. Квітки-Основ'яненка
Кафедра зарубіжної літератури та слов'янських мов
імені професора Михайла Гетманця

**АРГУМЕНТИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ.
ОБРАЗ ЖІНКИ: «ЖІНОЧЕ»,
«ФЕМІНІСТСЬКЕ», «ФЕМІННЕ»**

**Матеріали
другої Міжнародної наукової конференції**

(7-8 квітня 2022 року)

Харків – 2022

УДК 80
А 79

Організатори конференції – кафедра зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця, ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Голова оргкомітету конференції – д. пед. н., проф., чл.-кор. НАПН України, ректор **Бойчук Юрій Дмитрович** (Україна)

Заступник голови – д. філос. н., проф., проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності **Бережна Світлана Вікторівна** (Україна)

Науковий керівник конференц-проєкту – д. філол. н., проф., завідувачка кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця **Криворучко Світлана Костянтинівна** (Україна)

Члени оргкомітету:

К.Ю. Голобородько – декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка, доктор філологічних наук, професор (Україна);

І.І. Костікова – докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри теорії і практики англійської мови (Україна);

О.В. Радчук – докторка філологічних наук, доцентка, професорка кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця (Україна);

О.О. Скоробогатова – докторка філологічних наук, доцентка, професорка кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця (Україна);

І.І. Степанченко – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця (Україна);

О.І. Артюх – кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця (Україна);

А.Г. Козлова – кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця (Україна);

І.В. Разуменко – кандидатка філологічних наук, професорка, професорка кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця (Україна);

Т.І. Тищенко – кандидатка філологічних наук, професорка, професорка кафедри української і зарубіжної літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова (Україна);

Н.В. Тучина – кандидатка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри англійської філології (Україна);

П. Рогальський – доктор філософії, докторант Університету Марії Кюрі-Склодовської Люблін (Польща);

М.Й. Рохас-Багамон – доктор філософії Університету Сурколомбіана (Колумбія);

Клодожіл Фабіано Рібейро душ Сантуш – кандидат технічних наук, професор математичної освіти, дослідник культурологічних аспектів математики (етноматематики) та ІКТ у математичній освіті на кафедрі математики MID-WEST STATE UNIVERSITY – UNICENTRO (Бразилія);

Гонсалвес Даві Сільва – доктор філософії з перекладознавства, професор кафедри мов та літератури UNICENTRO (Державний університет Середнього Заходу), (Бразилія);

Секретарі: О.О. Атанова, Л.О. Корнієнко, В.В. Четверик

Аргументи сучасної філології. Образ жінки: «жіноче», «феміністське», «фемінне».

Матеріали Міжнародної наукової конференції (7-8 квітня 2022 року). Харків. ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. 331 с.

Рекомендовано до друку редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 3 від 16.03.2022).

Матеріали конференції висвітлюють осмислення «образу Жінки» з точки зору ментальності спільноти в художніх творах, публіцистиці, на телебаченні, в Інтернеті та у реальному спілкуванні. Літературознавча та лінгвістична інтерпретації встановлюють

співвідношення «соціалізації» та «умовності» в жіночих образах, що репрезентує архетипи та стереотипи. Це розкриває процеси ідеології та ментальності як патріархальної (біархальної) феміністичної у мові, педагогіці, та літературі. У межах конференції проведено **круглий стіл «Війна 2022: “тут” і “зараз”»**, який присвячено жахливим історичним реаліям, що переживають українці / харків'яни, та відстороненим «поглядам» іноземців здалека.

Для науковців, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних закладів вищої освіти та вчителів загальноосвітніх шкіл.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ЗМІСТ

***КРУГЛИЙ СТИЛ «ВІЙНА 2022: “ТУТ,, І “ЗАРАЗ,,»* 9**

Бойко Світлана

ЗДВИЖЕННЯ. ПАМ’ЯТІ ЄВГЕНА (СІЛЬВЕРА). ВОНА ЖИВЕ
НАВМАННЯ... ПОЗИВНИЙ «МЕЙСТЕР»..... 9

Вакуленко М. О.

ПОСЕРЕД ВІЙНИ 11

Криворучко С. К.

21.03.2022: «ТУТ» І «ЗАРАЗ» 20

ВІЙНА І ВЕСНА В УКРАЇНІ. ЛЮТИЙ-БЕРЕЗЕНЬ 2022 22

Левченко Н. М.

У ВІЙНИ ОБЛИЧЧЯ НЕ ЖІНОЧЕ..... 24

Моклиця М. В.

КІЛЬКА ЕСЕЇВ ІЗ КНИГИ «НОМО-ВРЕНУМ» (ПИСАНІ ЗА ТИЖНІ ЧИ
МІСЯЦІ ДО ВТОРГНЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ АРМІЇ В УКРАЇНУ) 27

БРЕХНЯ ЯК АВТОРКА «РУССКОЙ ІДЕЇ»..... 27

ВІЙНА – МИСТЕЦТВО БРЕХНІ?! 29

БРЕХНЯ – ЦЕ ПРАВДА 30

ЧИ Є УКРАЇНЦІ РУСОФОБАМИ?..... 32

ПРО «СОР ІЗ ІЗБИ» 33

Радчук О. В.

НАВЕРНОЕ, МЫ СТАЛИ ДОБРЕЕ 35

Трегубов Д. Г.

МОСКОВСЬКА ДЕРЖАВА ЯК ПРОЄКТ ЗАПЕРЕЧЕННЯ РУСІ..... 37

Хоменко Г. І.

ВІЙНА. СПРОБА СУПРОТИВУ СЛОВА / СЛОВОМ 40

Штейнбук Ф. М.

КУЛЬТУРНА ДЕЗИНФЕКЦІЯ, АБО РОСІЙСЬКА КУЛЬТУРА
ІДІ НАХ*Й! 45

Сантуш душ Клодожіл Фабіано Рібейро

«ПАРАНА – ЦЕ ДІМ УКРАЇНЦІВ У БРАЗИЛІІ...» 47

АРГУМЕНТИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ.

ОБРАЗ ЖІНКИ: «ЖІНОЧЕ», «ФЕМІНІСТСЬКЕ»,

«ФЕМІННЕ» 50

Алексєєва О. М.

ОБРАЗ ЖІНКИ-МАТЕРІ У ЗБІРЦІ ОПОВІДАНЬ Е. МАНРО «ЗАБАГАТО
ЩАСТЯ» 50

Архангельська А. М. НОВІТНЯ ФЕМІНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО ЛЕКСИКОНУ: ЛІНГВОЕКОЛОГІЧНИЙ ВИМІР	55
Белімова Т. В. НОВИЙ ЖІНОЧИЙ ДОСВІД: ОБРАЗ ПОДВІЙНОЇ АГЕНТКИ В РОМАНІ К. АТКІНСОН «РОЗШИФРОВКА»	60
Бойко Н. І., Коткова Л. І. <i>«ТО БУЛА КРАСА, ЩО ВИХОВУЄТЬСЯ ТІЛЬКИ НА УКРАЇНІ»:</i> ВИННИЧЕНКОВЕ БАЧЕННЯ ЖІНОЧОЇ КРАСИ	64
Bozhko Yu. O. EFFECTIVENESS OF DEBATES IN TEACHING ENGLISH	69
Бокшань Г. І. ЗБІРКА «ЛИСТИ З ПАРИЖА. ЛИСТИ З КИТАЮ» СОФІЇ ЯБЛОНСЬКОЇ У ФЕМІНІСТИЧНІЙ СИСТЕМІ КООРДИНАТ	74
Брус М. П. «АКТИВІЗАЦІЯ СУФІКСА <i>-ИН(Я)</i> В СУЧАСНОМУ ФЕМІНІТИВНОМУ СЛОВОТВОРЕННІ»	79
Vakulenko M. O. ON THE GRAMMATICAL RESTRICTIONS OF THE USE OF FEMINATIVES IN THE UKRAINIAN LANGUAGE	84
Viediarnikova T. V. THE PROBLEM OF GENDER IDENTITY IN THE ENGLISH LANGUAGE...89	
Голобородько Ю. К. КОНЦЕПТ ЖІНОЧНОСТІ У ТВОРЧОСТІ А. АВЕРЧЕНКА ПЕРІОДУ ЕМІГРАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ «КАНИТЕЛЬ» ТА «ЗВИЧАЙНА ЖІНКА»)	95
Гончарова Ж. Н. ФЕМІНІТИВЫ, НАЗЫВАЮЩИЕ ЛИЦ ПО ВОЗРАСТУ, В ПОЭЗИИ МАРЛЕНЬ РАХЛИНОЙ.....	100
Гончарова О. А. НАРОДЖЕННЯ «ФЕМІННОГО РЕАЛІЗМУ»: «ПАЛОМНИЦТВО» Д. РІЧАРДСОН	105
Гулич О. О. ТВОРЧЕСТВО Л. Я. ГУРЕВИЧ В КОНТЕКСТЕ ФЕМИНИСТСКОГО ДВИЖЕНИЯ	109
Девдюк І. В. КОНФЛІКТ ЧУТТЄВОГО І РАЦІОНАЛЬНОГО В РОМАНІ ДЕВІДА ЛОУРЕНСА «ЗАКОХАНІ ЖІНКИ».....	114
Жужгіна-Аллахвердян Т. М. ДРАМА ЖЕНЩИНЫ В ИСТОРИКО-ЛИТЕРАТУРНОЙ РЕТРОСПЕКТИВЕ И ДИСКУРСЕ ФЕМИНИЗАЦИИ КУЛЬТУРЫ	119
Zambrzycka M. “HARDA”. POSTAĆ KRÓLOWEJ ŚWIĘTOSŁAWY W POWIEŚCIACH ELŻBIETY CHEREZIŃSKIEJ.....	124

Useful expressions during the discussion may be: *That's true, but..., however, yeah, but..., You have made a good point but I'd also like to add, sorry, but..., may I say something? As I was saying, don't get me wrong, in conclusion, in a nutshell, can we sum up by saying* (Collins English Dictionary, n.d.).

Taking into account the information mentioned above, we can conclude that a debate *is a useful technique for developing* academic and life skills in mastering a foreign language.

References

- Collins English Dictionary. (n.d.). In *CollinsDictionary.comDictionary*. Retrieved January 18, 2022, from <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/>
- Cambridge Dictionary. (n.d.). Debate. In *Dictionary. Cambridge org Dictionary*. Retrieved January 18, 2022, from <https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/debate>
- Karl Popper. (2022, January 18). In *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/wiki/Karl_Popper.
- Дебати. (2022, January 18). In *Wikipedia*. <https://uk.wikipedia.org/wiki/дебати> [in Ukrainian].
- Learn English with Rebecca eng Vid. (n.d.). *Home* [YouTube channel]. Retrieved January 18, 2022, from <https://www.youtube.com/channel/UCJtBaL1PPmTc1ff0nsihR0g>

ЗБІРКА «ЛИСТИ З ПАРИЖА. ЛИСТИ З КИТАЮ» СОФІЇ ЯБЛОНСЬКОЇ У ФЕМІНІСТИЧНІЙ СИСТЕМІ КООРДИНАТ

Бокшань Г. І. (Херсон, Україна)

<https://orcid.org/0000-0002-7430-8257>
<https://doi.org/10.5281/zenodo.6449185>

Abstract

The study analyzes feministic accents in S. Yablonska's collection of travelogues "Letters from Paris. Letters from China". It finds out that the author's essays and novels do not contain radical declarations of feminism, but they can be considered evidences of her interest to this ideology. S. Yablonska's intellectual

search, development of her personal and cultural identity are characterized by evident feministic arrangement. The writer's travelogues clearly reflect her successive steps in struggling for the idea of gender equality: she managed to combine roles untypical for a woman in the early 20th century, related to a number of challenges and dangers and happy family life. In spite of the fact that in S. Yablonska's works there are no persuasive manifestations of feministic ideas, she can be referred to the female representatives of this philosophy of the late 19th – early 20th century, whose activity had an impact on the formation and development of feministic movement in Ukraine.

Key words: travelogue, feminism, gender equality, stereotypes, social independence, identity, worldview.

Збірка тревелогів галицької мандрівниці С. Яблонської «Листи з Парижа. Листи з Китаю» поступово привертає все більшу увагу дослідників, яких цікавлять прояви національної ідентичності та художні візії карти світу в її творчості (Vlakh, 2018; Pryimak, 2019). Проза авторки настільки багатоаспектна, що для її інтерпретації можна використовувати різні літературознавчі підходи. Видається, що дослідження збірки «Листи з Парижа. Листи з Китаю» з позицій феміністичної критики є доцільним з огляду на специфіку оприявленого в ній жіночого досвіду.

Життєвий і творчий шлях С. Яблонської засвідчує її глибоку симпатію до ідеї гендерної рівності, позаяк письменниця повсякчас відстоювала право йти за покликом серця всупереч усталеним стереотипам про призначення жінки, її ролі в родинному та суспільному житті. Попри те, що твори С. Яблонської вільні від категоричних декларацій фемінізму, їх, безумовно, можна вважать доказами прихильності авторки до цієї ідеології. Нариси, оповідання й новели письменниці, що входять до збірки «Листи з Парижа. Листи з Китаю», чітко відображають її прагнення самостійно обирати шлях до щастя, не рахуючись із панівними уявленнями про гендерні ролі, нав'язані патріархальним суспільством.

С. Яблонській вдалося не лише відмовитися від декларованих переваг сімейного щастя, замкненого в стінах родинного будинку, задля втілення мрії

про пошуки «райських островів» (Yablonska, 2018), але й гармонійно суміщати материнство, ролі успішної письменниці та турботливої дружини, долаючи геополітичні кордони й закріплені тогочасним суспільством світоглядні бар'єри та гендерно-співвіднесені межі.

У творчості С. Яблонської гендерні акценти доволі помітні, хоча вона докладно не теоретизує з приводу «культурної статі». Її твори свідчать про прагнення подолати закладені умовності щодо призначення жінки, розвіяти створювані і підтримувані чоловіками асиметричні міфи про субординацію у стосунках між статями, а також чинити опір впливу традиційних патріархальних цінностей, що позбавляють свободи вибору. Не посилаючись на представниць феміністичного руху в Україні та світі, письменниця своїми красномовними вчинками долучалася до руйнування системи стереотипних уявлень про жіночу долю й до зміни нав'язаної чоловіками картини світу. С. Яблонська неухильно акцентувала свою впертість, відчайдушність, невгамовність, енергійність, нестримність, цілеспрямованість, витривалість, «жагу нових вражень» – риси, які зовсім не асоціювалися з традиційним портретом хранительки домашнього вогнища. Вона курила цигарки, мала у своєму гардеробі елементи чоловічого одягу, в яких справді нагадувала хлопчика-підлітка, вміла користуватися рушницею – всі ці деталі додають виразних феміністичних штрихів до її портрета.

С. Яблонська згадувала труднощі, пов'язані з подорожами до далеких теренів, хоча у її словах немає притаманного фемінному письму сентиментів. Її тривале перебування закордоном зовсім не вкладається в рамки звичних уявлень про жінку як хранительку домашнього вогнища. Вона планувала подорожі до Китаю, Лаосу, Японію, що затягувалися на роки. Своєю діяльністю й активністю С. Яблонська втілювала в життя базові феміністичні настанови, означені представницями феміністичного руху: роль жінки не повинна обмежуватися лише роллю матері, виховательки дітей і рабині чоловіка [Pavlychko, 2002, p. 123].

Наражаючись на численні небезпеки в екзотичних країнах, мешканці яких були доволі вороже налаштовані до європейців, відважна мандрівниця не лише вдало долала перепони й давала раду труднощам, але й сама виявляла готовність прийти на допомогу. Під час повені в Китаї С. Яблонська врятувала від погибелі у воді маленьку дівчинку та її батька. Очевидно, що така життєва позиція (прагнення руху, бажання приймати виклики й протистояти загрозам) не була типовою для жінки на початку першої половини ХХ століття. Зрештою, її можна вважати проявом феміністичних переконань, які С. Яблонська могла засвоїти від своїх співвітчизниць і представниць відповідно налаштованої світової спільноти завдяки високій соціальній активності та освіченості.

С. Яблонська не приховувала, що її життєва місія полягала не у виправданні гендерних очікувань, а в самостійному виборі світоглядних орієнтирів. Разом із тим, вона не зрікалася того, що було закладено в ній жіночим первнем, якщо це узгоджувалося з її потребами і не викликало примусу. Довготривале перебування на чужих теренах спонукало мандрівницю облаштувати власний простір, перетворювати його на придатне для повноцінного функціонування місце. Зокрема, С. Яблонська не гребувала роботою на землі, саджаючи різноманітні китайські квіти й дерева на ділянці коло будинку.

Зі збірки «Листи з Парижа. Листи з Китаю» стає цілком зрозумілим, що питання гендерних ролей не залишало її байдужою: здебільшого цей інтерес виявлявся опосередковано, позаяк авторка уникала відвертих дискусій на теми фемінізму. Рефлексії про використання китайцями худоби для обробки рисових полів оприявнюють спостереження, які можна екстраполювати на розподіл праці між чоловіками і жінками: наслідки «рівності» можуть виявитися непередбачуваними. Навантаження на корів нарівні з волами призвело до того, що вони перестали давати молоко. У творах письменниці немає радикальних проявів фемінізму: вона вільна від крайнощів, їй радше імпонує ідея свободи з опорою на особисті преференції.

Авторці тревелогів вдавалося підтримувати баланс соціальних і сімейних ролей у суспільстві, в якому уявлення про них були усталеними й передбачуваними. Її не обтяжували обов'язки, що стосувалися турботи про «родинне вогнище», якими вона врівноважувала свою схильність до кочового способу життя: С. Яблонська дбала про тимчасові житла закордоном так, як про постійні помешкання, облаштовуючи побут як добра господиня. Це свідчить про те, що феміністична позиція авторки мала доволі поміркований характер. Вочевидь, цьому сприяли обставини сімейного життя, оскільки зі збірки стає зрозумілим, що її чоловік – Жан Уден – поважав потреби дружини в творчості й нових враженнях.

Самостійність і незалежність – цінності, які С. Яблонська плекала впродовж усього життя. Їй вдалося не зрадити їм завдяки наполегливості й рішучості, сміливості та цілеспрямованості – чеснотам, які не вважалися зразковими рисами образу заміжньої жінки початку ХХ століття. С. Яблонська кинула виклик тогочасним принципам і лишалася особистістю, яка завдяки непересічним талантам і невтомній праці змогла здобути для себе повну незалежність. С. де Бовуар писала про те, що для таких досягнень жінці необхідно докласти значно більше зусиль, аніж чоловікові [Beauvoir, 1994, р. 142]. Таким чином, здобутки С. Яблонської в обставинах, які не сприяли соціальному успіху жінки, видаються особливо значущими й достойними високих оцінок. Вона тяжіла до емансипації, інтелектуальної свободи і соціальної незалежності, що відчувалося у всіх її вчинках.

Отже, огляд життєвого і творчого шляху С. Яблонської уможливорює висновок про те, що її інтелектуальним пошукам, становленню особистісної й культурної ідентичності притаманне виразне феміністичне аранжування. У тревелогах авторки чітко відображені її послідовні кроки у відстоюванні ідеї гендерної рівності: вона зуміла поєднати нетипові для жінки тогочасного суспільства ролі, пов'язані з низкою ризиків і небезпек, і щасливе родинне життя. Усупереч тому, що у творах С. Яблонської немає відкритого декларування феміністичних світоглядних позицій, її можна зарахувати до

плеяди жінок кінця XIX – початку XX століття, чия діяльність позначилася на формуванні й розвитку феміністичного руху в Україні.

References

- Beauvoir, S. (1994). *Druha stat* [The Second gender]. Vol. 1. Kyiv : Osnovy [in Ukrainian].
- Vlakh, M. (2019). *Heoobraznyi svit mandrivnoi literatury Sofii Yablonskoi: suchasna viziiia* [Geo-image world of Sofiiia Yablonska's travelogues: modern vision]. Visnyk Lvivskoho universytetu: seriia heohrafichna [Bulletin of Lviv University: geographical series]. Issue 53, pp. 70–84 [in Ukrainian].
- Pavlychko, S. (2002). *Feminizm* [Feminism]. Kyiv: Vydavnytstvo Solomii Pavlychko "Osnovy" [in Ukrainian].
- Pryimak, I. (2018). *Spetsyfika khudozhnoi prozy S. Yablonskoi v literaturnomu protsesi doby* [Specificity of S. Yablonska's literary prose in the literature process of the epoch]. Aktualni problemy filolohii ta perekladoznavstva [Topical problems pf philology and translation studies]. Issue 14, pp. 176–182 [in Ukrainian].
- Yablonska, S. (2018). *Lysty z Paryzha. Lysty z Kytaiu: podorozhni narisy, novely, opovidannia, esei, intervii* [Letters from Paris. Letters from China: travelogues, novelettes, short stories, essays, interviews]. Lviv: LA "Piramida" [in Ukrainian].

АКТИВІЗАЦІЯ СУФІКСА -ИН(Я) В СУЧАСНОМУ ФЕМІНІТИВНОМУ СЛОВОТВОРЕННІ

Брус М. П. (Івано-Франківськ, Україна)

<https://orcid.org/0000-0001-5874-1045>

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6449254>

Abstract

The dynamic development of the processes of creation and use of nouns with the meaning of a female person, or feminization, has a historically determined linguistic and social character. The defining linguistic factor is the tradition of forming relative masculine and feminine nouns on a folk basis, which has not been interrupted from the early period to the present. An extraordinary factor is the socialization of women, the development of their social functions at different historical stages, and today – in the new national and world space.